

ЕКОНОМІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економічна аналітика
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	3-й курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС – 120 годин денна: аудиторні заняття: лекції – 6 годин, практичні (семінарські) – 6 годин, самостійна робота – 108 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік, модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
Розклад занять	Згідно розкладу: http://roz.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Обелець Тетяна Володимирівна доцент кафедри економічної кібернетики, кандидат економічних наук контактні дані: робочий кабінет (сайт): Посилання на робочий кабінет на сайті кафедри http://ecosyber.fmm.kpi.ua e-mail: obelectv@ukr.net Telegram: 0661784099 Практичні заняття: Обелець Тетяна Володимирівна доцент кафедри економічної кібернетики, кандидат економічних наук, контактні дані: робочий кабінет (сайт): Посилання на робочий кабінет на сайті кафедри e-mail: obelectv@ukr.net Telegram: 06617840999
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання «Сікорський»: https://classroom.google.com/c/NzEzMDg5NjE4MTc0?cjc АС «Електронний Кампус» https://campus.kpi.ua Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI): https://ela.kpi.ua

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Знання дисципліни дає можливість аналізувати та порівнювати різні економічні системи та розуміти їх організації, функціонування та ефективності як у теорії, так і на практиці. Надає знання з розроблення та функціонування ринкових і неринкових економічних інститутів, які формують стимули та координують рішення економічних суб'єктів. Дає можливість оцінювати вплив альтернативних економічних організацій на ефективність і справедливість. Також дає можливість обговорення методології науки, її переваги та обмеження, виклики, з якими вона стикається, ідеї. Дає розуміння механізмів розподілу ресурсів та ціноутворення, інститутів державної політики, організації праці та трудових відносин, міжнародної торгівлі та фінансів, розподіл доходів. Дає розуміння еволюції та філософських основ різних економічних систем. Дозволяє усвідомити повну та компакту соціально-економічну панорами еволюції людства на відміну від традиційних історичних досліджень. Дає можливість визначення факторів, що спонукають до появи, трансформації, досягнення процвітання, зупинки й розвитку систем. Дає можливість усвідомлення процесу функціонування систем, які з їхніх інституцій слід віднести до фундаментальних – складних чи не трансформованих взагалі, а які з них не настільки стабільні, а отже, легко змінюються. Надає можливість пізнання основних макроекономічних дебат минулого століття та дебат про державу проти приватного сектору, а також порівняння інституційних структур та економічних показників у вибраних країнах.

Метою дисципліни є формування знань про теорії та практики дослідження економічних систем і їх аналіз, а також їх вплив на економічні процеси та функціонування економічних систем в умовах поглиблення глобалізаційних процесів.

Предметом дисципліни є теоретико-методичні та організаційно-економічні аспекти формування і розвитку економічних систем.

Програма дисципліни спрямована на розвиток **компетентностей**, зокрема:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;
- здатність до розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;
- здатність розробляти оптимальну систему типологізації розвинених ринкових соціально-економічних систем;
- здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми.

Завдання курсу реалізуються через досягнення таких **результатів навчання**:

- розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;
- пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;
- досліджувати основні варіанти розвинених ринкових соціально-економічних систем та використовувати критерії типологізації при аналізі особливостей функціонування ринкових економік;
- вміти репрезентувати характер визначальних тенденцій і закономірностей щодо організації, функціонування національних моделей економічних систем та аналізувати притаманну їм динаміку найважливіших соціально-економічних процесів.

М'які навички (**Soft skills**): навички критичного мислення, вміння працювати з інформацією, навички саморозвитку, аналітичного бачення.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Пререквізити: загальні знання економічної теорії, галузевої економіки, мікро- та макроекономічного аналізу.

Постреквізити: практика, написання кваліфікаційної роботи.

3.Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Предмет і метод економічної компаративістики

Тема 2. Критерії порівняння економічних систем та їх типологізація

Тема 3. Параметри порівняння економічних систем: традиційні та новітні підходи

Тема 4. Основні моделі розвинутих ринкових (змішаних) економічних систем

Тема 5. Вплив світових інтеграційних процесів на якісні характеристики економічних систем

Тема 6. Глобалізаційний контекст порівняльного аналізу сучасних економічних систем

Тема 7. Формування та розвиток економічної системи України у контексті порівняльного аналізу економічних систем

Тема 8. Специфіка перебігу господарського життя в нинішніх умовах глобальних трансформацій

Тема 9. Особливості розвинутих ринкових систем та їх місце у світовому господарстві

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Благун І.С., Кічор В.П., Селюченко Н.Є. Економічне прогнозування: теоретичні та прикладні аспекти: підручник / за ред. В.П. Кічора. Львів: Растр-7, 2020. 290 с.
2. Лісовий А. В. Стратегічний аналіз: навчальний посібник. Ірпінь : УДФСУ, 2021. 234 с.
3. Шевчик Б.М. Сучасні економічні теорії : навчальний посібник / Б.М. Шевчик ; за редакцією Г.І. Башнянина. Львів: Видавництво «Новий Світ-2000», 2021. 212 с. URL: https://opac.kpi.ua/F/?func=direct&doc_number=000637173&local_base=KPI01
4. Сучасні економічні теорії: навчальний посібник / Г.П. Пасемко, Г.Є. Беседіна, Л.Г. Бага, О.В. Чаговець. Харків: ХНАУ, 2020. 169 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/16320/1/Suchasni_ekonomichni_teorii.pdf
5. Управління державним сектором економіки : навчальний посібник / Є. Г. Карташов, І. О. Драган, Н. В. Дацій, О. В. Чумак, А. В. Антонов, І. І. Туболец, В. В. Іванюта, О. В. Алейнікова; за заг. ред. професора Є. Г. Карташова. Київ : Освіта України, 2021. 330 с.

Додаткова література

6. Корогодова О.О. Державне регулювання економіки [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра денної форми навчання за освітньою програмою Міжнародна економіка спеціальності 051 Економіка, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки / Корогодова О. О., Глуценко Я. І., Черненко Н. О. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 67 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48660/1/Korohodova_Hlushchenko.pdf
7. Молнар О. С. Політична економія : посібник / Олександр Молнар, Олексій Гетманенко Ю. К. Ужгород : РІК-У, 2020. 126 с. URL: https://opac.kpi.ua/F/?func=direct&doc_number=000616643&local_base=KPI01
8. Решетило В. П. Теорія і методологія сучасної економічної науки : конспект лекцій (для аспірантів денної і вечірньої форм навчання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 – Економіка) / В. П. Решетило, І. А. Островський ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 143 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049532.pdf>
9. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник у 2 кн. / за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. 4-те видання, виправлене та доповнене. Л. : Априорі. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. 2020. 648 с.

10. Політична економія : навчальний посібник / Г.І. Башнянин, Є.С. Шевчук, Г.Я. Аніловська, О.Р. Завялова [та 37 інших] ; за редакцією Г.І. Башнянина, Є.С. Шевчук. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 479 с. URL: https://opac.kpi.ua/F/?func=direct&doc_number=000618018&local_base=KPI01
11. Світова економіка : навчальний посібник = World Economics : training manual / В.М. Фомішина, Н.М. Антофій, В.Г. Грановська, В.М. Крикунова [та 9 інших]. Одеса : Олді-Плюс, 2021. 611 с. URL: https://opac.kpi.ua/F/?func=direct&doc_number=000634488&local_base=KPI01

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>;
2. Національного Інституту стратегічних досліджень: офіційний вебсайт. URL: <http://www.niss.gov.ua>;
3. Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua ;
4. Європейська служба статистики : офіційний вебсайт. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>;
5. Всесвітня рада бізнесу зі сталого розвитку: офіційний вебсайт. URL: <http://www.globalcompact.org> 15/;
6. Статистична звітність емітентів України: офіційний вебсайт. URL: www.smida.gov.ua/db/emitent;
7. Україна ділова: офіційний вебсайт. URL: <http://www.inf.kiev.ua>;
8. Електронний формат наукових журналів: офіційний вебсайт. URL: <http://www.search.global.epnet.com>;
9. Ю-контрол: офіційний вебсайт. URL: <https://youcontrol.com.ua/>.

Навчальний контент

5.Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання:

Методи організації навчання: лекції; практичні заняття; консультації; самостійна робота.

Загальні методи навчання: метод проблемного викладу, метод проблемно-пошукового викладення.

Спеціальні методи навчання: розрахунково-аналітичні завдання, метод аналізу конкретних ситуацій; командна робота, семінари-дискусії.

Елементи і прийоми: презентації; навчання через аргументацію.

Метод дистанційного навчання – для інтерактивної взаємодії здобувачів та викладачів в синхронному (Zoom) та асинхронному (Google Workspace) режимі.

Форми та методи оцінювання:

Поточний контроль: оцінювання розрахунково-аналітичних завдань, модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Семестровий контроль – залік.

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 6 годин лекційних (Л) та 6 годин практичних занять (П), виконання модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Розподіл годин			Назви розділів, тем	Зміст занять та самостійної роботи здобувачів	Контрольні заходи
Л	П	СР			
2	3	4	5	6	7
1	1	10	Тема 1. <i>Предмет і метод економічної компаративістики</i>	Л. Поняття «національна економіка». Критерії класифікації національних економік. Саморегулюючі й культурно-регульовані економічні системи. Докапіталістичні, капіталістичні, соціалістичні економічні системи. Доіндустріальні, індустріальні й постіндустріальні економічні системи. Традиційні й нетрадиційні економічні системи. Багатоукладна економіка. П. Вступ. Основні вимоги в ході вивчення дисципліни, система оцінки успішності студентів, проведення аудиторних занять. Підходи до визначення традиційних та нетрадиційних економічних систем. Вибір методів порівняльного аналізу. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.
1	1	11	Тема 2. <i>Критерії порівняння економічних систем та їх типологізація</i>	Л. Критерії типологізації ринкових економік. Основні варіанти розвинених ринкових соціально-економічних систем. Ліберальна (Англо-саксонська модель); азіатська (Східно-азіатська); модель соціального ринкового господарства (Рейнско-Альпійська модель); корпоративистська й некорпоративистська моделі (Італійська, Португальська й Шведська моделі). Порівняльний аналіз економічної ефективності основних ринкових моделей. Соціальні й гуманітарні результати. Взаємодія різних типів розвинених ринкових економічних систем і проблеми глобального миру. Нагромадження некапіталістичних тенденцій у зрілому індустріальному капіталізмі. Постіндустріальний капіталізм. Проблема генезису різних соціально-економічних систем на постіндустріальній основі. П. Аналіз (загальних і часток) критеріїв ефективності в різних типах економічних систем. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.

0	0	11	Тема 3. <i>Параметри порівняння економічних систем: традиційні та новітні підходи</i>	Л. Механізм прийняття рішень (централізовані або децентралізовані). Економічні інститути. Правила (формальні й неформальні). Економічні ресурси. Природа й ступінь індивідуальних свобод. Стимули (моральні, матеріальні, примусові). Мета державного втручання. Розміщення ресурсів, розподіл ресурсів, стабілізація. Співвідношення плану й ринку. П. Аналіз показників, які характеризують сталість розвитку. Аналіз джерел економічного зростання. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.
1	1	11	Тема 4. <i>Основні моделі розвинутих ринкових (змішаних) економічних систем</i>	Л. Основні моделі ринкових економік. Англосаксонська модель (на прикладі США, Великобританії, Ірландії, Канади, Австралії, Нової Зеландії). Загальні й специфічні характеристики. Східно-азіатська модель (на прикладі Японії). Рейнско-Альпійська модель (на прикладі Німеччини) Шведська модель (на прикладі Швеції, Норвегії, Фінляндії). Корпоративна модель (на прикладі Італії). П. Аналіз ринкового механізму регулювання економічних відносин. Аналіз економічних методів ринкової економіки. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.
1	1	9	Тема 5. <i>Вплив світових інтеграційних процесів на якісні характеристики економічних систем</i>	Л. Осмислення сутності процесу інтеграції. Причини формування інтеграційних процесів. Аналіз теоретичних та практичних аспектів розвитку інтеграційних та дезинтеграційних процесів. Інтеграційні процеси на регіональному та міжнародному рівнях. Розвиток інтеграційних процесів. Вплив інтеграційних процесів на розвиток економіки країн. П. Аналіз наслідків інтеграційних процесів. Методи поліпшення економічної ситуації держави. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.
1	1	9	Тема 6. <i>Глобалізаційний контекст порівняльного аналізу сучасних</i>	Л. Глобалізація: основні підходи до визначення. Утримування процесів глобалізації. Формування глобальних економічних режимів. Основні агенти глобальної економіки. Транснаціональні корпорації, міжнародні фінансові інститути й мегаполіси. Глобальні економічні й інформаційні мережі.	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.

			економічних систем	П. Основні характеристики глобалізаційних процесів. Аналіз наслідків глобалізаційних процесів. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	
0	0	11	Тема 7. Формування та розвиток економічної системи України у контексті порівняльного аналізу економічних систем	Л. Підходи до обґрунтування сутності економічної системи суспільства та її трансформації. Аналіз аспектів трансформації економічної системи України. Адаптація економічної системи України до світового економічного простору в контексті сучасних реалій. П. Макроекономічні показники оцінювання соціально-економічних систем. Аналіз економічних реформ України. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.
1	1	9	Тема 8. Специфіка перебігу господарського життя в нинішніх умовах глобальних трансформацій	Л. Сутність глобальних економічних трансформацій. Національні інтереси і глобальні цілі. Глобальні економічні трансформації та їх особливості на сучасному етапі. Вплив глобальних економічних трансформацій на світове економічне середовище. Вплив глобальних економічних трансформацій на сферу підприємництва. П. Аналіз впливу глобальних економічних трансформацій на світове економічне середовище. Аналіз впливу глобальних економічних трансформацій на сферу підприємництва. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.
0	0	11	Тема 9. Особливості розвинутих ринкових систем та їх місце у світовому господарстві	Л. Особливості ринкової системи. Ринкові форми і способи ринкової поведінки економічних суб'єктів. Типізація країн світу за сукупністю різних показників. Сучасний стан світового господарства. Баланс економічних, соціальних та екологічних векторів сталого розвитку світового господарства. П. Аналіз економічних та соціальних показників сталого розвитку світового господарства. Аналіз екологічних векторів сталого розвитку світового господарства. Навчальні завдання: виконання розрахунково-аналітичних завдань. СР. Опрацювання теми та закріплення практичних навичок з виконаних завдань	Оцінювання виконання розрахунково-аналітичних завдань.

0	0	1 0	Модульна контрольна робота (виконується за методикою домашньої контрольної роботи)	СР: підготовка навчальних завдань модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи	Оцінювання завдання з модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
		6	Залік	СР: підготовка до складання заліку	Виконання залікової контрольної роботи або отримання заліку згідно поточного рейтингу
6	6	10 8			

Примітка: Л – лекції, П – практичні заняття, ПРН – програмний результат навчання, ЗК – загальні компетентності, СК- спеціальні (фахові) компетентності.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 108 годин самостійної роботи студента (СРС). На самостійну роботу виносяться: підготовка до аудиторних занять, виконання модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи, підготовка до складання семестрового контролю.

Вид самостійної роботи, обсяг годин на виконання

№ з/п	Обсяг годин	Вид самостійної роботи
1	2	3
1	92	Опрацювання окремих тем дисципліни
	10	Тема 1. Предмет і метод економічної компаративістики Опрацювання питань: Традиційні й нетрадиційні економічні системи. Багатоукладна економіка.
		Тема 2. Критерії порівняння економічних систем та їх типологізація Опрацювання питань: Критерії типологізації ринкових економік. Основні варіанти розвинених ринкових соціально-економічних систем.
		Тема 3. Параметри порівняння економічних систем: традиційні та новітні підходи Опрацювання питання: Механізм прийняття рішень (централізовані або децентралізовані). Економічні інститути. Правила (формальні й неформальні). Економічні ресурси. Природа й ступінь індивідуальних свобод. Стимули (моральні, матеріальні, примусові). Мета державного втручання. Розміщення ресурсів, розподіл ресурсів, стабілізація. Співвідношення плану й ринку.
		Тема 4. Основні моделі розвинутих ринкових (змішаних) економічних систем

		<i>Опрацювання питань: Англо-саксонська модель (на прикладі США, Великобританії, Ірландії, Канади, Австралії, Нової Зеландії). Загальні й специфічні характеристики. Східно-азіатська модель (на прикладі Японії). Рейнско-Альпійська модель (на прикладі Німеччини) Шведська модель (на прикладі Швеції, Норвегії, Фінляндії). Корпоративна модель (на прикладі Італії).</i>
	9	Тема 5. <i>Вплив світових інтеграційних процесів на якісні характеристики економічних систем</i> <i>Опрацювання питання: Осмислення сутності процесу інтеграції.</i>
	9	Тема 6. <i>Глобалізаційний контекст порівняльного аналізу сучасних економічних систем</i> <i>Опрацювання питання: Глобалізація: основні підходи до визначення.</i>
	11	Тема 7. <i>Формування та розвиток економічної системи України у контексті порівняльного аналізу економічних систем</i> <i>Опрацювання питань: Підходи до обґрунтування сутності економічної системи суспільства та її трансформації. Аналіз аспектів трансформації економічної системи України. Адаптація економічної системи України до світового економічного простору в контексті сучасних реалій.</i>
	9	Тема 8. <i>Специфіка перебігу господарського життя в нинішніх умовах глобальних трансформацій</i> <i>Опрацювання питання: Сутність глобальних економічних трансформацій.</i>
	11	Тема 9. <i>Особливості розвинутих ринкових систем та їх місце у світовому господарстві</i> <i>Опрацювання питань: Особливості ринкової системи. Ринкові форми і способи ринкової поведінки економічних суб'єктів. Типізація країн світу за сукупністю різних показників. Сучасний стан світового господарства. Баланс економічних, соціальних та екологічних векторів сталого розвитку світового господарства.</i>
2	10	Виконання модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
3	6	Підготовка до складання семестрового контролю у формі заліку
Разом	108	

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекція та практичних заняттях не додаються, штрафні бали не передбачаються. Втім, вагома частина рейтингу формується через активну участь у заходах на практичних заняттях. Варто дотримуватись розкладу занять, при запізненні більше ніж на 15 хв., долучатись до другої частини заняття (після перерви).

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету, пов'язаних з введенням карантину або режиму воєнного стану в державі, освітній процес здійснюється у дистанційному режимі відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>) та Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (<https://osvita.kpi.ua/node/148>). У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі Zoom. Посилання на конференцію видається на початку семестру і розміщується в АС «Електронний кампус». З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (<https://classroom.google.com/c/NzEzMDg5NjE4MTc0?cjc>). Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Правила поведінки на заняттях. На заняттях слід дотримуватись норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>). На території університету здобувачі мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>). В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях, а також під час проведення занять у формі відеоконференції, користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі і тільки для пошуку необхідної для виконання завдань інформації, у т.ч. в інтернеті. Під час дистанційного режиму навчання слід використовувати інформацію розміщену на Платформі дистанційного навчання «Сікорський» / Електронний кампус. Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу, аналітичних доповідей та навчально-дослідних завдань. Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу та навчальних завдань.

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків. Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування науково-практичних заходів, лекторів, тренінгів в межах тематики дисципліни. Для опанування і поглиблення практичних навичок для спільного проведення занять можуть бути запрошені професіонали-практики (стейкхолдери).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>). Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

У разі проходження здобувачем онлайн курсу чи іншого елемента неформальної освіти за наведеною у розділі «Додаткова інформація з дисципліни» здобувачеві/здобувачці можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання. У разі навчання на неформальній освіті за самостійного її обрання проходиться процедура валідації, що передбачає подання здобувачем заяви на ім'я декана, декларації підтверджувальних документів. Рішення про визнання чи не визнання приймається комісією у складі завідувача кафедри, викладача, гаранта освітньо-професійної програми.

Правила захисту індивідуальних завдань. Модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи виконується протягом семестру студентами самостійно і надається викладачу на перевірку не пізніше ніж за тиждень до початку сесії.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів. Заохочувальні бали можуть бути отримані за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт, додаткове проходження онлайн курсів з поглибленим вивченням окремих тем курсу, наукові публікації. Студентам можуть нараховуватись заохочувальні бали (усього – не більше 10 балів) за такі види наукової та дослідної роботи: - проведення науково-дослідної роботи за темами, що виносяться на самостійне вивчення (НДР), результати якої представлено у вигляді наукової статті, есе, наукових тез, презентації, огляду наукових праць тощо (ваговий бал – 10); - участь у конкурсах наукових робіт, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 10). Штрафні бали не нараховуються. Заохочувальні бали не входять до основної шкали РСО, а їх сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали для РСО-1.

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів здійснюється згідно з Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу, а негативний результат оцінюється в 0 балів.

Поточний контроль проводиться як оцінювання результатів навчання здобувачів на основі поопераційного контролю та накопичення рейтингових балів за виконання завдань у процесі навчання відповідно до РСО.

Перелік матеріалів, якими дозволено користуватися під час заліку: допоміжні матеріали, стаціонарний калькулятор.

Політика дедлайнів та перескладань. Формування семестрового рейтингу студента ґрунтується на своєчасному виконанні навчальних завдань, виконанні модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи. Порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу. Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу. Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. У випадку не згоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика щодо академічної доброчесності. Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політики та принципів академічної доброчесності (<https://kpi.ua/academic-integrity>), які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/47>). У разі виявлення дублювання робіт, плагіату роботи отримують

нульовий рейтинг. У разі виявлення не належних посилань за результатами перевірки на наявність запозичень, індивідуальні завдання не оцінюються і повертаються здобувачу на доопрацювання.

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Усі завдання, як під час виконання навчальних завдань з дисципліни, мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання ШІ для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так і інших інструментів ШІ. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи другого типу згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (PCO-1) (<https://osvita.kpi.ua/node/37>). Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60% від його рейтингового балу.

8.1. Поточний контроль (max 100 балів)

Рейтинг з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

Стартові бали (max 100 балів):

- виконання розрахунково-аналітичних завдань;
- модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Поточний контроль:

8.1.1. Розв'язання розрахунково-аналітичних завдань (10 завдань – max 50 балів).

Розрахунок за одне завдання:

5 балів	Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені
4-3 бали	Завдання виконано з певними неточностями, що має вплив на результат
2-1 бали	Допущено помилки при виконанні завдання, відповіді недостатньо обґрунтовані
0 балів	Завдання не виконане

8.1.2. Модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи (max 50 балів)

Включає: 1) теоретичні питання 2) аналітичне завдання

50-48 балів	Теоретичні питання: Викладено всебічно, безпомилково і логічно. Відповідь демонструє глибоке розуміння матеріалу, повне розкриття теми, з використанням доречних прикладів і аргументів. Аналітичне завдання: Виконано правильно, результати ретельно обґрунтовані, аналіз проведено на високому рівні з використанням належних методів, висновки логічні та послідовні.
47-33 бали	Теоретичні питання: Викладено безпомилково і достатньо повно, але можуть бути певні аспекти, які розкриті менш глибоко або з меншою деталізацією. Відсутні ознаки плагіату, структура відповіді логічна.

	Аналітичне завдання: Виконано з незначними помилками, які не суттєво впливають на загальні результати. Логіка аналізу витримана, але можливі невеликі неточності у висновках чи обґрунтуваннях.
32-28 балів	Теоретичні питання: Викладено не повністю, основні аспекти розкриті, але з певними неточностями або недостатньою структурованістю. Відповідь може містити поверхневий аналіз. Аналітичне завдання: Виконано з помилками, які впливають на результат. Обґрунтування результатів є недостатнім, можливі логічні прогалини, що знижують якість аналізу.
27-24 балів	Теоретичні питання: Викладено неповно або з суттєвими помилками, основні аспекти не розкриті. Можливе недотримання логіки у відповіді або наявність незначних ознак плагіату. Аналітичне завдання: Виконано з суттєвими недоліками, які впливають на правильність висновків. Обґрунтування недостатнє або відсутнє, аналіз поверхневий або некоректний.
0 балів	Завдання контрольної роботи не виконані, або виконані неправильно

8.2. Семестровий контроль (залік) (max 100 балів)

Залік отримується студентом без додаткових випробувань, якщо сума набраних балів не менша за 60. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів складають залікову контрольну роботу. Остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Розрахунок балів за виконання завдань залікової контрольної роботи:

Залікова контрольна робота оцінюється із 100 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох частин: теоретичні питання (2 питання); тестові завдання (15 тестів); аналітично-розрахункове завдання (1 завдання):

Теоретичні питання

10 балів	Відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно
9-8 балів	Відповідь на питання викладено безпомилково, не достатньо повно проте з застосуванням набутих теоретичних знань
7-6 балів	Відповідь на питання викладено не повністю, але основні аспекти розкрито
0 балів	Не має відповіді

Тестові завдання

4 бали	Відповідь вірна
0 балів	Відповідь не вірна

Аналітично-розрахункове завдання

20 балів	Продемонстровано знання матеріалу і вдало його застосовано для розрахунків, аналізу та доведення, наведено висновки з застосуванням набутих знань та вмінь
19-18 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане, розрахунки вірні, однак не наведено висновків за результатами або допущено несуттєві помилки у твердженнях
17-16 балів	Отримане рішення вірне, отримані дані мають суттєві помилки в поясненні або доведенні
15-14 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане з незначними помилками, але визначене рішення необґрунтоване
13-12 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане частково, не містить обґрунтувань, застосування набутих теоретичних міркувань та аналітики, відповідної пройденому курсу
0 балів	Завдання не виконано

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток А до силабусу).
- Можливе зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою у рейтинг здобувача (як пропозиція: Prometheus, Coursera, Дія.Освіта).
- Викладення дисципліни може бути переведено у дистанційну форму за відповідних умов згідно розпоряджень університету.

Складено доцентом кафедри економічної кібернетики, к.е.н., Обелець Тетяною Володимирівною
Ухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол № 18 від 18.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)

ДОДАТОК А

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль

1. Суть і значення національної економіки, її складові та цілі розвитку.
2. Типи національних економік. Критерії розмежування економічних систем.
3. Суб'єкти економічної діяльності в національній економіці. Види економічної діяльності.
4. Особливості трансформації національної економіки в Україні. Етапи її розвитку
5. Основні економічні теорії функціонування національної економіки, їхня сутність.
6. Моделі розвитку національної економіки.
7. Моделі державного регулювання національної економіки.
8. Вплив глобалізації на розвиток національної економіки. Варіанти адаптації національної економіки до глобальних змін
9. Сутність та склад національного багатства.
10. Економічний потенціал національної економіки та його складові. Види потенціалів національної економіки.
11. Структура природно-ресурсного потенціалу України та характеристика окремих його складових.
12. Виробничий потенціал України, його складові та характеристика.
13. Склад і структура трудового потенціалу. Показники розвитку трудового потенціалу.
14. Основні складові та характеристика науково-технічного потенціалу України.
15. Економічний зміст і особливості формування інвестиційного потенціалу. Інтегральний показник інвестиційної привабливості національної економіки.
16. Система основних показників в системі оцінювання результатів функціонування національної економіки
17. Показники кількісної та якісної оцінки функціонування національної економіки та методика їх обчислення.
18. Система національного рахівництва. Методологічні принципи її побудови.
19. Методологія міжнародних зіставлень показників СНР
20. Державне управління економікою: об'єктивна необхідність, суть, цілі та функції.
21. Сутність, завдання та форми державного регулювання економіки.
22. Функції держави у ринковій економіці.
23. Межі та принципи державного регулювання економіки.
24. Інструменти державного регулювання економіки.
25. Методи державного регулювання економіки.
26. Механізм фінансово-бюджетного регулювання економіки
27. Механізм грошово-кредитного регулювання економіки.
28. Механізм цінового регулювання економіки
29. Механізм антиінфляційного регулювання економіки.
30. Механізм грошово-кредитного регулювання економіки.
31. Механізм державного регулювання цін та інфляції.
32. Адміністративні методи регулювання економіки.
33. Механізм державної підтримки підприємницької діяльності.
34. Механізм управління державним сектором економіки.
35. Механізм державного регулювання окремих галузей національної економіки.
36. Механізм реалізації соціальної політики держави.
37. Механізм соціального захисту населення.
38. Розрахунок реальних доходів населення.
39. Методика розрахунку прожиткового мінімуму.
40. Державне регулювання рівня життя населення .
41. Державне регулювання ринку праці.
42. Механізм державного регулювання природоохоронної діяльності.

43. Регіональна економічна політика. Державне регулювання розвитку регіонів
44. Сутність соціально-економічного прогнозування. Система прогнозів.
45. Методи соціально-економічного прогнозування.
46. Організація державного прогнозування в Україні.
47. Суть макроекономічного планування. Види планів.
48. Методологія макроекономічного планування.
49. Організація розроблення та реалізації макроекономічного плану.
50. Програмування національної економіки. Класифікація цільових комплексних програм.
51. Організація розробки Державної програми соціально-економічного розвитку України.

ДОДАТОК Б

Приклад завдання на модульну контрольну роботу, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи

Тема 1: Предмет і метод економічної компаративістики

Теоретичні питання: *Охарактеризуйте критерії класифікації національних економік. Поясніть значення саморегулюючих й культурно-регульованих економічних систем.*

Аналітичне завдання: *Проаналізуйте загальні і часткові критерії ефективності в різних типах економічних систем.*

Тема 2: Критерії порівняння економічних систем та їх типологізація

Теоретичні питання: *Наведіть порівняльний аналіз економічної ефективності основних ринкових моделей. Поясніть взаємодію різних типів розвинених ринкових економічних систем і проблеми глобального світу.*

Аналітичне завдання: *Проведіть порівняльний аналіз відносин відтворення й механізмів функціонування економічних систем.*

Тема 3: Параметри порівняння економічних систем: традиційні та новітні підходи

Теоретичне питання: *Поясніть природу й ступінь індивідуальних свобод. Поясніть особливості розміщення ресурсів.*

Аналітичне завдання: *Проведіть порівняльний аналіз соціальних і інституціональних параметрів економічних систем.*

Тема 4: Основні моделі розвинутих ринкових (змішаних) економічних систем

Теоретичні питання: *Надайте характеристику основним моделям ринкових економік. Поясніть особливості та значення англо-саксонської моделі.*

Аналітичне завдання: *Проведіть порівняльний аналіз різних моделей ринкових економік.*

Тема 5: Вплив світових інтеграційних процесів на якісні характеристики економічних систем

Теоретичні питання: *Охарактеризуйте розвиток інтеграційних процесів. Поясніть вплив інтеграційних процесів на розвиток економіки країн.*

Аналітичне завдання: *Проведіть порівняльний аналіз економічних моделей розвинутих країн.*

Тема 6: Глобалізаційний контекст порівняльного аналізу сучасних економічних систем

Теоретичні питання: *Поясніть особливості формування глобальних економічних режимів. Назвіть та охарактеризуйте основні агенти глобальної економіки.*

Аналітичне завдання: *Проведіть типологічний аналіз моделей розвитку, що формуються.*

Тема 7: Формування та розвиток економічної системи України у контексті порівняльного аналізу економічних систем

Теоретичні питання: *Наведіть характеристику аспектам трансформації економічної системи України. Поясніть особливості адаптації економічної системи України до світового економічного простору в контексті сучасних реалій.*

Аналітичне завдання: *Проведіть порівняльний аналіз економічних моделей країн, що розвиваються.*

Тема 8: Специфіка перебігу господарського життя в нинішніх умовах глобальних трансформацій

Теоретичні питання: *Поясніть вплив глобальних економічних трансформацій на світове економічне середовище. Поясніть вплив глобальних економічних трансформацій на сферу підприємництва.*

Аналітичне завдання: *Проведіть порівняльний аналіз трансформаційних економік.*

Тема 9: Особливості розвинутих ринкових систем та їх місце у світовому господарстві

Теоретичні питання: *Обґрунтуйте типізацію країн світу за сукупністю різних показників.*

Охарактеризуйте сучасний стан світового господарства.

Аналітичне завдання: *Проведіть порівняльний аналіз моделей розвитку, що формуються.*